

TISZTA BESZÉD

Ha szót értünk, értük is szólunk

Érdekes jelenség, hogy a technika felfutásával egy időben az érthető, tiszta beszéd iránti igény mintha a mélybe zuhant volna. Nem a játékos és sokszor nagyon kedves, vidám változatokat létrehozó rövidítésekre gondolok, hanem a mobiltelefon általánossá válásának egyik következményére, a telefonüzenetre, közismert nevén az SMS-re. Aminek ugyebár semmiképpen sem az a feladata, hogy órákig tartó értekezéseket közöljön, hanem gyorsan, tömören egy-egy fontos üzenetet. Ezért a jelzésszerűségig lerövidített szótöredékeknek sokkal inkább közük van az állati vakkantásokhoz, semmint a fentebb említett, becézéshez nagyon közel álló rövidítésekhez. A tanórák alatt is gyorsan összedobott üzenetek hatására egyre döbbenetben vettem észre, hogy volt diákjaimnak a szónoki magaslatoctól azelőtt is elég messze járó beszédkészsége hanyatlak.

Minden évben elég sokat kínlódtam, amíg a kilencediket akkor kezdőket leszoktattam a lediktált szövegek bemagolásáról, és megmagyaráztam, hogy a diktálás helyett a kimerítő elmagyarázásra figyelni sokkal többet ér a közelebbi és távolabbi jövőjükben, mint a buzgó leírása olyasminek, amiről kiderül, hogy nem értik. Hamar rájöttek mindennek az igazára ők is, különösen, hogy megmondtam, ha nem értenek valamit, azonnal kérdezzék meg, s csak akkor megyünk tovább, ha már minden világos. Bevált ugyanúgy, mint az ő egyre szebb eredményeik. Csakhogy hamarosan a folytonos SMS-ezés, mondhatni, belerondított a közös munkánk közepébe: megint ott álltunk, hogy feleléskor a mondatnak se füle,

se farka, keresték a szavakat, nyögdecseltek, merthogy az üzengetéseik nyelvezetének varázsában éltek.

Töprengtem egy kicsit, mivel is tudnám őket visszazoktatni a teljes mondatokhoz, a világos, értelmes szóhasználathoz, és szerencsére elég hamar beugrott az ötlet: nem az ő eredményeikre vagy az érettségi sikerére utalok, hisz ezeket elég gyakran hallják más órákon is, hanem kicsit előrébb nézve arról beszélek majd, hogy gondolnak-e arra, hogyan fogják saját gyerekeiket beszélni tanítani. A vártnál hamarabb lett meg a hatás: szinte látzott rajtuk, egyszerre kapnak észbe, arra gondolva, hogy nem is lesz az olyan távol. És ragyogó szemmel várták a bővebb magyarázatot. Nem kellett túl sokat beszélnem, csak érzékeltettem, milyen nehéz lesz az épp gügyögni kezdő babát egy-egy szóra megtanítani, ha nekik is csak csonkolt szavak jutnak az eszükbé. S ezek után hogy fog a gyerek közösségbe menni, a többieket megérteni, majd az iskolát elkezdni, vagy lesz egy makogó hangokat kibocsátó csapat, melynek tagjai talán egymást valahogy megértik, de a következő generáció már inkább visszamegy a fára, ahol nincs szükség sok beszédre?

Szemük már nem ragyogott, arcuk elborult, én pedig nem akarván tovább feszíteni a húrt, még csak azt tettem hozzá, hogy ezért kell javítaniuk a kifejezőmódjukon, mert ha egymással szót értünk, akkor azzal már az ő gyerekeik nemzedékére is gondolunk, vagyis a világos beszédünkkel értük is szólunk.

Molnár Judit

RÉGEN ÉS MOST ○ A felső kép 1904 után készült, mivel már áll a városháza épülete. A Sebes-Körös bal partján még állnak a régi házak, soruk a Szent László téri, vasszerkezetű, egykori Kishídig vezet. Föléjük magasodik a Kossuth utcai neológ zsinagóga kupolája. A folyó sincs még szabályozva, medre rendezetlen. A lenti képen, amely napjainkban készült nagyjából ugyanonnan, a hajdani házsor helyén már a tájidegen tömbház, fentebb az 1920-as évek végén épített városi bérház és a még a rendszerváltás előtt lebontott házsor helyén kialakított parkoló befejezetlen építménye áll

Kép és szöveg: Farkas László

9 771583 061009